

Oborová sociologie

Bakalářská státní závěrečná zkouška

Platné ke dni 18. 9. 2023, PS2023

V předmětu Oborová sociologie mají studující na výběr z široké nabídky okruhů, z níž si musí zvolit přesně tři. Ty mohou, ale nemusí, tvořit ucelený tematický blok. (Např. lze zvolit tři okruhy z bloku Klasických sociologických teorií, ale lze také zvolit jeden okruh z Klasických sociologických teorií a dva okruhy ze Sociologie rodiny apod.) Pokud si studující žádná témata nezvolí, stanoví mu je složení komise v den zkoušky.

Státní zkouška pak prověřuje orientaci v základních směrech, teoriích a konceptech v daném okruhu. Od studujících se očekává kompetentní výklad následujících autorů, témat, a sociologických textů.

Podoba zkoušky

Zkouška je písemná na PC, pokud epidemiologická opatření nestanoví jinak. Studující obdrží tři otázky, z každého zvoleného okruhu jednu (s možnými upřesňujícími podotázkami), z nichž musí zodpovědět všechny. Každá odpověď je hodnocena 0–5 body. Znamka je udělena podle následující stupnice: 15 b: A, 14–13 b: B, 12–11 b: C, 10–9 b: D, 8 b: E, 7–0 b: F.

Blok okruhů Klasické sociologické teorie

Pozor, tyto okruhy si povinně volí tzv. nepřevedení studující.

Okruh 1. Klasické sociologické teorie I. Karl Marx a Max Weber

- MARX, Karl. Odcizená práce. Pp. 57–67, 81–90, 93–103, 133–134, 347–352 In MARX, Karl. *Odcizení a emancipace člověka*. Praha: Mladá fronta, 1967.
- WEBER, Max. Vybrané pasáže. Pp. 119–175, 197–247, 309–339 In WEBER, Max. *Sociologie náboženství*. Praha: Vyšehrad, 1998. ISBN 80-7021-240-3.

Okruh 2. Klasické sociologické teorie II: Emile Durkheim

- DURKHEIM, Émile. Vybrané pasáže. Pp. 17–77, 115–133 In DURKHEIM, Émile. *Sociologie a filosofie: Sociologie a sociální vědy*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1998. KLAS (Klasická sociologická tradice). ISBN 80-85850-57-5.
- DURKHEIM, Émile. *Elementární formy náboženského života: systém totemismu v Austrálii*. Praha: OIKOYMENH, 2002. ISBN 80-7298-056-4.

Okruh 3. Klasické sociologické teorie III: Georg Simmel

- SIMMEL, Georg. Vybrané pasáže. Pp. 7–33, 100–157 In SIMMEL, Georg. *Peníze v moderní kultuře a jiné eseje*. 2. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2006. KLAS (Klasická sociologická tradice). ISBN 80-86429-59

Další doporučená literatura pro všechny okruhy bloku Klasické sociologické teorie:

- CUIN, Charles-Henry a François GRESLE. *Dějiny sociologie*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2008. Studijní texty. ISBN 978-80-86429-33-5.
- HARRINGTON, Austin. *Moderní sociální teorie: základní témata a myšlenkové proudy*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-093-3.
- KELLER, Jan. *Dějiny klasické sociologie*. Vyd. 2. Praha: Sociologické nakladatelství, 2005. Studijní texty. ISBN 80-86429-52-0

Blok okruhů Specializace gender

Pozor, studující specializace GENDER si volí výhradně tři okruhy z bloku Specializace Gender.

Okruh 4. Teorie genderu I

- CONNELL, Raewyn. Vybrané pasáže. Pp. 53–75 In CONNELL, Raewyn. *Gender*. Cambridge: Polity Press, 2002. ISBN 0-7456-2716-1. Connell, R. W. 2002. *Gender*. Polity Press.
- BOURDIEU, Pierre. Somatizace nadvlády, Symbolické násilí, Ženy v ekonomii symbolických statků, Mužnost a násilí. Pp. 24–49 In BOURDIEU, Pierre. *Nadvláda mužů*. V Praze: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-775-5.

Okruh 5. Teorie genderu II

- WEST, Candace; ZIMMERMAN, Don H. Dělat gender. *Sociální studia/Social Studies*, 2008, 5.1: 99-120.
- YOUNG, Iris Marion. Serialita genderu: úvahy nad ženami jako sociálním kolektivem. *Sociální studia/Social Studies*, 2008, 5.1: 121-142.

Okruh 6. Sexualita, normativita a nerovnosti

- KATZ, Jonathan Ned, et al. Vynález heterosexuality. *Gender rovné příležitosti výzkum*, 2013, 14.02: 4-13.
- ŠMAUSOVÁ, Gerlinda. Sociální kontrola a vztah mezi pohlavími. Pp. 115–130 In ŠMAUSOVÁ, Gerlinda, OATES-INDRUCHOVÁ, Libora, ed. *Tvrdošijnost myšlenky: od feministické kriminologie k teorii genderu : na počest profesorky Gerlindy Šmausové*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2011. ISBN 978-80-7419-043-8.

Blok okruhů Sociální antropologie

Pozor, žádný z těchto okruhů si nesmí zvolit studující, kteří studují sociologii v kombinaci se SAN.

Okruh 7. Teorie sociální antropologie a příbuzenství

- BENEDICTOVÁ, Ruth. Vybrané pasáže. Pp. 13–136 In. BENEDICTOVÁ, Ruth. *Kulturní vzorce*. Praha: Argo, 1999. Capricorn. ISBN 80-7203-212-7.

Okruh 8. Náboženství a kosmologie

- BENEDICTOVÁ, Ruth. Vybrané pasáže. Pp. 137–209 In. BENEDICTOVÁ, Ruth. *Kulturní vzorce*. Praha: Argo, 1999. Capricorn. ISBN 80-7203-212-7.

Okruh 9. Politika a ekonomie

- MAUS, Marcel. Vybrané pasáže. Pp. 7-98 In MAUSS, Marcel. *Esej o daru, podobě a důvodech směny v archaických společnostech*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1999. KLAS. ISBN 80-85850-77-X.

Blok okruhů Sociologie stratifikace a nerovnosti

Okruh 10. Teoretická východiska sociální stratifikace

- KATRŇÁK, Tomáš. Konceptuální základy třídní mobility (kapitola 1). Pp. 13–34 In KATRŇÁK, Tomáš. *Třídní analýza a sociální mobilita*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2005. Sociologická řada. ISBN 80-7325-067-5.
- MATĚJŮ, Petr. Ke kořenům sociálně psychologického modelu sociální stratifikace. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 2005, 7-30.
- ROSE, David. Eric, HARRISON. The European socio-economic classification: a new social class schema for comparative European research. *European Societies*. 2007, 9.3: 459-490.
- PROKOP, Daniel a kol. Rozdělení svobodou: Česká společnost po 30 letech. Praha: Radioservis, 2019.

Okruh 11. Sociálně-stratifikační pohled na nerovnosti na trhu práce

- SIROVÁTKA, Tomáš. Diferencovaná rizika nezaměstnanosti. a Možnosti a strategie nezaměstnaných při hledání práce. (kapitoly 3 a 4). Pp. s 41–76 In SIROVÁTKA, Tomáš. *Menšiny a marginalizované skupiny v České republice*. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2002. ISBN 80-210-2791-6.
- STANDING, Guy. Prekariát (kapitola 1). Pp. 15–49 In STANDING, Guy. *Prekariát*. Praha: Rubato, 2018. ISBN 978-80-87705-64-3.
- HOUT, Michael. Social and economic returns to college education in the United States. *Annual review of sociology*, 2012, 38: 379-400.

Blok okruhů Sociologie rodiny

Okruh 12. Proměny rodiny v tradiční a moderní společnosti

- MOŽNÝ, Ivo. Kapitola 1–3. Pp. 13–89 In MOŽNÝ, Ivo. *Rodina a společnost*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2006. Studijní texty. ISBN 80-86429-58-X.

Okruh 13. Nerovnosti a patologické jevy v souvislosti s institucí rodiny

- CHERLIN, Andrew, J. Kapitola 4 a 11. Pp. 110–137 a 342–370 In CHERLIN, Andrew J. *Public & private families: an introduction*. 7th ed. New York, NY: McGraw-Hill, c2013. ISBN 978-0-07-802667-6.